

TARTALOM.

I. Önálló cikkek, tanulmányok.

	Oldal
Józan Miklós: Tudás és szeretet	1
Vári Albert: Ünnepeink és szertartásaink	13
Dr. Borbály István: Dávid Ferenc és kora. (vége)	20
Ürmösi Károly: Az igaz emlékezete áldott. (Ima.)	35
Kriza János önéletrajza	40
Gálfi Lőrinc: Jézus, az isten fia	65
Dr. Boros György: Hyacint atya (Loyson Károly).	86
Barabás Ábel: Dickens. Születésének 100 éves fordulójára .	97
Kovács Lajos: Egyházi beszéd	107
Gál Miklós: A dési komplanáció létrejötte és hatása	129
Percelné Kozma Flóra: A vallási modernizmus hatalma	143
Zsilinszky Mihály: Valami a szocializmusról	152
Bartók Géza: 'Ki alapította meg a kereszténységet, Jézus-e vagy Pál	159
Vári Albert: Magyarország közoktatásügye 1910-ben	167
Dr. Borbély István: Arany Tamás	172
Vári Albert: Simén Domokos	193, 257
Dr. Vass Miklós: Kornis György külföldi tanulása	209
Kiss Sándor: Professzor Gilman	230
Ürmösi Kálmán: Kelemen Albert	275
Merczyng H: Az unitárius hitújítás Lengyelországban 1560— 1660-ig ford. Péterfi Dénis	287
Kelemen Lajos: Pókai Sárosi János végrendelete	294
Dr. Borbély István: Bod Péter az unitáriusokról	299
Győrfi István: Az ember kereszténysége	321
Kanyaró Ferenc: Melius Iház Péter legutolsó költői munkája	328
Ferencz József: Főtanácsot megnyitó beszéd	331
Ferencz József: Püspök évi jelentése a főtanácsn	334
Az egyházi képviselő tanács évi jelentése	342
Gyöngyössi Béla: Köszöntő a Berde-serleggel	356
A vallásos eszmék és a teológiai tudomány fejlődésének fő- mozzanatai a XIX. század első felében. V. B.	358

II. Irodalmi értesítő.

	Oldal
<i>Borbély Ferenc</i> : Kriza, Vadrózsák	46
<i>P. M.</i> : Tarcsafalvi Albert, Székelyföldön	50
<i>I.</i> : Brandsch Henrik: Az erdélyi szászok falusi iskolája 1600-ig	50
Új szenzációk a Jézus-irodalomban	52
Egyháztársadalom. Dávid Ferenc Füzetek. Irodalomtörténet	53
Tschackert: Rövid tanulmányi kalauz hittanhallgatók részére.	
Ford. dr. Szlávik Mátyás	177
<i>r. a.</i> Rousseau, A szavojai vikárius hitvallása. Ford. dr. Rácz Lajos	178
Erdélyi Történelmi Értesítő. Szerk. és kiadja dr. Veress É.	181
<i>y.</i> Kelemen Albert. (Nekrolog).	182
<i>Szentmártoni Kálmán</i> : A kolozsvári unitárius kollégium érte- sítője 1911/12. isk. évről	235
A székelykereszturi gimnázium értesítője 1911/12. isk. évről	242
<i>G. K. Dr. Zsilinszky Mihály</i> , Még egyszer a kath. autonomiá- ról és a papi vagyonról	244
<i>(ma)</i> : Dr. Kiss Ernő, Szemere Bertalan	302
Dr. Kemény Gábor, A szülők, a tanárok és a gyermek ..	303
Ürmösi József: Nyolc év Homoródszentpál község szövetke- zeti életéből	303
Kriza levelei Toldy Ferenchez	363
Dr. Kemény Gábor: Dr. Nógrády László: A gyermek és a játék	365
Unitárius Szószék	368
László Gyula: Újítás a porosz iskolák tornatanításában vagy a tizperces tornázásról	370
Ösvény.	390

III. Különfélék.

Pályázat egyházi beszéd írására	55
A pápa motu proprioja, a porosz kormány és a német katholikusok	55
Eucken a vallásról és az életről	57
Berzeviczy Széchenyiről	58
Wekerle a munkáról	59
Új típusú középiskola Szabadkán	60
A „Gyógyászat» Servétről	60
Tanítók az egyetemen. Egyházi főhatóság az alkoholizmusról	61
Németországi képviselőválasztások	61
Barkóczy áthelyezése. Nő a templomi szószéken	62
A tanári rangsor. Pedagógiai szeminárium	62
Országos érdeklődés a tanítók gyógyfürdője és üdülőtelepe iránt	63
Gyászhirek	64, 128, 192, 252

	Oldal
Vargyasi id. Daniel Gábor báró	116
Nemzetközi unitárius missziói Társulat	117
A jezsuitákra vonatkozó törvény Németországban	119
Halotthamvasztás	120
Bibliát a nép kezébe	122
Nők a teológiai fakultáson	122
Kerületi ifjúsági tornaversenyek	123
A középiskolai tanárság státusrendezése	123
A hazai zsidóság gyűlései	124
A jezsuiták terjeszkednek	124
Alkoholelles nap az elemi iskolában	124
Budapest népessége 1910-ben	124
Az orsz. ref. lelkészegyesület választmánya a lelkészi fizetés rendezése ügyében	125
A dunántúli ref. egyházkerület	127
Új magyar gör. kath. püspökség	127
Textus húzás	127
Fekete Gábor főgondnok kitüntetése	183
Foerster szociális pedagógiája	183
Unitárius tanárok értekezlete	184
Kerületi ifjúsági tornaverseny Kolozsvárt	184
A hódmezővásárhelyi templomszenteléről	185
A lelkészi fizetések állami rendezése	186
Népiskolai végbizonyítványok	187
A Titanic katasztrófája	187
Kormányképviselő	187
Tanáraink előléptetése	188
Unitáriusok ünnepe Temesvárt	188
Zoványi Jenő sárospataki tanár rehabilitálása	190
A „Verein für religiöse Erziehung“	190
Államsegély a tanítók fürdőjének	191
Az Országos Ref. Tanáregyesület közgyűlése	191
Wundt a katolicizmusról és protestantizmusról	245
Ostwald a vallásról és tudományról	247
Szabolcska és az unitáriusok	248
Az Amerikai Unitárius Társulat üdvözlete	249
Fekete Gábor főgondnok v. b. t. t. üdvözlése	249
Püspöki vizsgálat Torockón	250
Tisza István gróf a lelkészi korpótlékról	250
Államsegély a Tanítók Fürdőjének	251
Baksay Sándor királyi kitüntetése	252
Aranykönyv: Adományok a Nagyajtán létesítendő Kriza- szobor javára 253 old. Özv. Török Mihályné hagyomá- nyára az énlaki unitárius eklézsiának	256
Báró Györffy Rozália ösztöndíj-alap	305
Spencer Herbert az első okról. f.	307

	Oldal
Carlyle Tamás. f.	308
Jathó után Traub	310
A Jathó ügy a porosz kultuszminisztériumban	312
A bécsi eucharisztikus kongresszus	312
Los von Rom	313
A francia protestáns egyházak egyesülése	313
A jövő évi költségvetés	314
A kultuszminiszter új törvényjavaslatai. Jogakadémia Szegeden	314
Wundt a Tízparancsolatról	315
Gróf Tisza István beszéde	315
Tanítók az egyetemen	317
Az új nyugdíjtörvény tervezete	317
Új lelkész és kántortanító a kolozsvári ekléziában. Vilmos császár látogatása a berni székesegyházban	319
Tanítók fürdője, részvényei és villatelkei	320
Az 1912. évi főtanácscon elintézett ügyek	372
A magyar orsz. ág. ev. egyház az 1848. XX. t.-c. végrehaj- tása érdekében	373
A debreceni egyetem. A prot. püspökök fizetésemelése	374
Debrecennek nem kell a gör. kath. püspökség	374
Zsilinszky Mihály megnyitója a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság közgyűlésén	375
Budapesti ref. teol. akadémia felavatása	375
Kisgyörgy Sándor esperes királyi kitüntetése. A felekezeti tanárok nyugdíja. A Dunántúli Prot. Lap	376
Az új hercegprimás. Az új magyar gör. kath. püspökség életbeléptetése. A Balkán-háború	377

KERESZTÉNY MAGVETŐ.

XLVII. évfolyam.

Január—Február.

1. füzet.

Tudás és szeretet.

Irta: Józán Miklós.

Londonban a British múzeum közelében egy szerény kis kápolna áll, hova külföldi tartózkodásom alatt gyakran betértem lelki enyhületet keresni. A gyülekezet lelkésze a híres egyházi szónok Stapford Brooke volt, aki odahagyva a hivatalos anglikán egyházat, lelkiismereti okokból unitárius lelkész lett. Mindig nagy élvezettel hallgattam. Az estvéli istentisztelet alkalmával olykor sorozatos előadásokat tartott az irodalom köréből, melynek szintén hivatott művelője; s nemzete nagy íróinak ismertetésével mindig hálás közönséget toborzott maga köré.

Templomban vagyunk. Elhangzanak a liturgiának utolsó akkordjai; el a Miatyánk. Az egyházi szónok fellép szószékére. Elkezdi magyarázni Tennyson „Király-Idylljeit“, annak vezérlő alakjait egymásután kidomborítja; igaz hősiességet, hűséget és gyöngédséget lehell minden sora. Feladata, melynek megoldására ő maga is költői készséggel rendelkezik, annál könnyebb, miután a régi rege náluk ép oly népszerű, mint nálunk Arany „Toldi-ja“.

Eközben mindvégig hű marad a szószék, — e legszentebb emelvény — céljaihoz, t. i. *emel* mindnyájunkat abba a magasabb régióba, ahol elnémul a világ vásári lármája s zavartalanul gyönyörködhetünk a mennyei karok soha meg nem szűnő, örök harmoniájában.

És a szentélyből kilépve, minő más színben tűnik föl előttünk a világ! A fényesen kivilágított utcákon hullámzó néptömeg iránt nem táplálunk többé testvértelen, mostoha érzelmeket. Megnyugvással tér ki-ki szerény otthonába, hogy az ő titkos kamrájában még egyszer meghányja, vesse a hallott dolgokat. Belátjuk, hogy az ész és szív végtelen birodalmában a profánnak tetsző irodalmi fejtegetés éppoly előkelő helyet vívhat ki magának, mint a tisztán